

Dato 19.11.2021
Økologisk Norge
Engebretsvei 3, 0275 Oslo

Til Genteknologiutvalget

Innspill til arbeid i Genteknologiutvalget

Bakgrunn

Økologisk Norge takker for muligheten til å gi innspill til Genteknologiutvalget, knyttet til det brede mandatet utvalget har fått i å komme med innspill til fremtidig GMO-lovgivning.

Økologisk Norge er tilknyttet International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM) og vårt arbeid bygger på de fire grunnprinsippene økologi, helse, rettferdighet og varsomhet. Disse grunnprinsippene er viktige premisser for vår vurdering av forslagene til endringene i dagens genteknologilov, hvor vi fortsatt ønsker en restriktiv og avventende holdning til på GMO-feltet. Økologisk Norge stiller seg positiv til utvalgets arbeid for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget i Norge og drive informasjonsarbeid ovenfor befolkning, næringsliv og det offentlige.

Dagens lov er robust

Utvalget skal se på dagens genteknologilov, og muligheter for endring. Økologisk Norge mener loven i dag gir den fleksibiliteten det er behov for ved samme overordnede krav, men differensierte krav til konsekvensutredning og vitenskapelige testforsøk. Ved lavere risiko er kravene mindre omfattende.

Nye teknikker

Genredigering, ved teknikker som CRISPR og gendrivere har enda ikke har blitt tatt i bruk i større omfang, men har potensiale til å bli det i tiden fremover. Økologisk Norge mener tilgjengeligheten ved teknologi som er billigere og enklere gir større utfordringer, og at usikkerheten ved utsetting og bruk, i kombinasjon med tempoet det kan skje i må legges til grunn når man ser på lovverket. Konsekvensene av forurensning og spredning av gener i naturen må vurderes både i hver enkelt søknad og samlet sett ved at økt tempo og omfang kan gi en mer uoversiktlig situasjon og økt risiko for utilsiktede konsekvenser

Bønder og forbrukeres frihet til å velge

Konvensjonelt landbruk, så vel som økologisk landbruk er allerede i en situasjon der forurensning fra GMO-landbruket er en utfordring. En deregulering av bruk og merking av GMO vil kunne føre til stor spredning av GM-planter og genmateriale, og gjøre det vanskelig for bønder å unngå genforurensning. Dette problemet vil tilta ved økt omfang av GMO-dyrking.

Økt risiko for GMO-forurensning vil begrense bønders rett til å velge produksjon selv. GMO-landbruket kan lede til økonomiske utgifter for økologisk landbruk for å holde seg GMO-fritt, og resultatet av åpning i GMO-lovgivning kan være at bønder mister mulighet og alternativet til å kunne garantere en GMO-fri produksjon.

Denne friheten gjelder også forbrukere om god og tydelig merking ikke er på plass. Forbrukeren selv må kunne ta egne valg ved at all mat med GMO-opprinnelse blir merket som GMO. Økologisk Norge mener også at dette gjelder der fôr til husdyr har GMO-opprinnelse.

Alternativer finnes

Økologisk Norge opplever at de som selv jobber med GMO setter likhetstegn mellom utvikling av GMOer og et matsystem for fremtiden.

For Økologisk Norge er det viktig at bruk av GMO alltid blir vurdert opp mot hvilke alternativer som finnes. Ikke minst gjelder dette i debatten om global matsikkerhet og matsuverenitet. Fram til i dag er det tradisjonell planteforedling som trumfer GM og GMO-avlinger, og har gitt de beste resultatene i forhold til avlinger, bruksegenskaper og næringsinnhold. Selv om vi støtter forskning for å bygge kunnskap om genteknologi, advarer vi samtidig om at forskning på «quick fix-løsninger» ikke må gå på bekostning av satsing og utvikling på metoder som er bærekraftige og finnes allerede i dag.

FNs matvareorganisasjon (FAO) peker på agroøkologiske metoder som en viktig veiviser for mer bærekraftige matsystemer. Det er nettopp i retning av mer bærekraftige matsystemer vi må bevege oss i tiden framover. I dette bildet er det økologiske landbruket og mangfoldet av dyktige produsenter, både lokalt og globalt. Og i dette retningsvalget er en restriktiv GMO-politikk fortsatt riktig.

Økologisk Norge mener at vi kan rette blikket og bruke ressursene mot det vi allerede har, og ved å gi planter og dyr så gode og naturlige livsbetingelser som mulig. På den måten reduserer vi behovet for å behandle sykdom og skadegjørere med medisiner og sprøytemidler, eller bruke GMOer. Ressursene for å bidra til klimautfordringene vi står ovenfor eksisterer allerede i de store verdiene bevart i våre genbanker og i bruk. Økologisk Norge ønsker en helhetlig tilnærming til landbruk og mat, og ønsker nyere forskning velkommen til å sette inn ressurser på å videreforedle genmaterialet vi har med trygge metoder.

Markus Hustad

Daglig leder, Økologisk Norge